

1982, 1. srpna – Sdělení VONS č. 308 „Odvolací řízení ve věci Petra Pospíchala“ o usnesení Vyššího vojenského soudu v Příbrami potvrzujícím rozsudek Vojenského obvodového soudu v Litoměřicích nad Petrem Pospíchalem odsouzeným pro trestný čin pobuřování k nepodmíněnému trestu odnětí svobody.

Před senátem Vyššího vojenského soudu v Příbrami proběhlo 20. 7. 1982 odvolací řízení ve věci Petra Pospíchala, před zatčením vojína základní prezenční služby, odsouzeného v první instanci podle § 100 tr. z. (pobuřování) k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na 18 měsíců v 1. NVS (viz zde sdělení VONS č. 30)¹.

Po úvodních formalitách příslušný soudce stručně konstatoval obsah obhajobou napadeného rozsudku a jeho zdůvodnění. Politický motiv tohoto rozsudku je zřejmý z argumentu, že Petr Pospíchal údajně jako zastánce Charty 77 a VONS rozšiřoval materiály hrubě pomlouvající socialistický stát.² Obhajoba i obžalovaný sám toto nařčení odmítli s tím, že důkazní řízení je neúplné a výpovědi svědků i při jejich malé konkrétnosti rozporné. P. Pospíchalovi např. nebylo prokázáno, že by v kasárnách měl u sebe nějaké písemnosti zmíněného obsahu, jako corpus delicti byly předkládány konfiskáty z domovní prohlídky v místě jeho trvalého bydliště, které přes rok nenavštívil. Dále byla porušena zásada ústnosti jednání: z 25 výpovědí svědků obžaloby v přípravném řízení bylo 20 čteno a jen zbytek vypovídal ústně. K hlavnímu líčení nebyli připuštěni 4 svědci navrhaní obhajobou.³

Vyšší vojenský prokurátor ve svém vystoupení pouze paušálně schválil postup soudu první instance a výrok o vině a trestu a navrhl, aby odvolání bylo zamítnuto a rozsudek potvrzen.

P. Pospíchal ve svém velmi stručném vyjádření znovu prohlásil, že se necítí vinen a požadoval, aby bylo náležitě provedeno důkazní řízení, tj. urgoval připuštění výpovědi čtyř svědků obhajoby navržených již při hlavním líčení.

Potom po osmiminutové poradě senát odvolání obžalovaného zamítl a tímto zdůvodněním:

Po procesní stránce soudu I. stupně nelze nic vytknout. Zásada ústnosti a bezprostřednosti při výslechu pěti svědků byla dodržena. Výslech navrhovaných čtyř svědků by na rozhodnutí nemohl mít vliv, a proto by byl bezúčelný.

Pokud jde o hodnocení důkazů, nelze vytrhovat fakta. Opilství svědka není dominující. (Korunní svědek Jaroslav Kremena, jenž vypověděl, že se cítil pobouřen obsahem strojopisného periodika „Informace o Chartě 77“, které mu prý Petr Pospíchal ukázal po přísaze jejich vojenského útvaru ve Strašicích, byl podle jiných v silně podnapilém stavu, což připustil i soud.) Rozhodující je fakt, že obžalovaný měl určité styky, určití lidé jej přišli navštívit a mezi přítomné se dostaly určité materiály.⁴ Nikdo obžalovanému nebere, aby měl své názory. Socialistický stát se ale brání, chrání své principy. Socialistický stát nebude k takovým projevům benevolentní. Žádný stát nebude.

Kromě výše popsané chatrnosti důkazního řízení a procedurálních nedostatků je odsouzení Petra Pospíchala problematické i ve světle dalších okolností. Už před nástupem vojenské služby totiž prohlásil, že se jako voják zdrží veškeré neoficiální činnosti. Při objektivním pohledu nic nenasvědčuje tomu, že by tuto zásadu nedodržel. Přitom byla od počátku zřejmá zaujatost některých velitelů vůči němu, když byl prezentován jako nežádoucí element, signatář Charty 77, již dříve trestaný pro politickou činnost. Po takové inzerci byl v kasárnách terčem různých dotazů, jak se ukázalo, bohužel i provokativních.⁵

Nezbývá než konstatovat, že ve dnech, kdy oficiální sdělovací prostředky s novou naléhavostí připomínají výročí helsinského Závěrečného aktu, došlo opět k porušení jeho příslušných smluvních ustanovení o právu člověka na svobodu myšlení.⁶

Informace o Chartě 77, r. 5, 1982, č. 7–8, s. 7–8.

POZNÁMKY

- ¹ Odkaz na sdělení č. 30 je chybný. K případu viz dále sdělení VONS č. 302 a 305, dokumenty č. 303, 306.
- ² V odůvodnění usnesení senátu pod předsednictvím pplk. JUDr. Adolfa Houdy bylo uvedeno, že Pospíchal byl uznán vinným, protože „*od dubna 1981 do března 1982 u svého útvaru 5729 Strašice při různých příležitostech z nepřátelství proti republice pronášel před více vojáky výroky proti vedoucí úloze KSČ, činnosti mocenských orgánů státu, současným poměrům ve státě, jeho politickému systému a socialismu vůbec, za tím účelem přehrával vojákům magnetofonové nahrávky, v nichž jsou hrubými a vulgárními projevy znevážovány principy socialistické výstavby, socialistická morálka a napadána činnost orgánů bezpečnosti a soudů a jako zastávce Charty 77 a protisocialistického sdružení tzv. Výboru na ochranu nespravedlivě stíhaných osob*“ rozšiřoval informační zpravodaj tohoto výboru, obsahující hanobící útoky proti našemu socialistickému zřízení a jeho státním orgánům, přičemž s údaji v něm uvedenými vyslovoval plný souhlas a před vojáky je obhajoval.“ Usnesení Vyššího vojenského soudu v Příbrami o zamítnutí odvolání P. Pospíchala z 20. 7. 1982. ABS, vyšetřovací spis k případu Petra Pospíchala, sign. V 34092 MV; též LP, Sb. VONS, inv. č. 259, sign. I/3d, kart. 42.
- ³ V usnesení Vyššího vojenského soudu v Příbrami je připomínána obsáhlou odvolání připraveného obhájcem JUDr. Milanem Hulíkem a v textu sdělení zmíněné výtky k soudu prvního stupně, ale zároveň potvrzena „*zákonost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku*“. Usnesení Vyššího vojenského soudu v Příbrami o zamítnutí odvolání P. Pospíchala z 20. 7. 1982. Tamtéž.
- ⁴ Náčelník Odboru vyšetřování StB ve Vojenské kontrarozvědce plk. Antonín Kinský upozornil 7. 4. 1982 1. odbor X. správy StB na podezření z protiprávního jednání, kterého se měla dopustit Anna Šabatová. Z vyšetřovacího spisu vyplývá, že protiprávním jednáním myslel plk. A. Kinský vydávání časopisu Informace o Chartě 77. ABS, vyšetřovací spis k případu Petra Pospíchala, sign. V 34092 MV.
- ⁵ K výkonu trestu byl Pospíchal poslán do věznice Plzeň-Bory. K případu i celkově k osobnosti Petra Pospíchala viz SOUKUPOVÁ, Jana: *Nepoddajní aneb nešlo to jinak. Příběhy jihomoravských disidentů v 70. a 80. letech 20. století*, Brno 2010, s. 170–181 (kapitola „Pronásledování Petra Pospíchala“).
- ⁶ Případ P. Pospíchala dosáhl ohlasu také v zahraničí, v březnu 1983 o něm vydala zprávu *Amnesty International Index*, březen 1983, viz in: LP, Sb. VONS, inv. č. 259, sign. IV/3, kart. 42.